

İLK YARDIM VE ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ

- Olay yerindeki ilk yarım saate **altın saat** denilmektedir.

İlk Yardımın amaçları:

- Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini sağlamak
- Yaşamsal tehlikeyi ortadan kaldırmak
- Hasta/yaralının durumunun kötüleşmesini önlemek

İlk Yardımın Temel Uygulamaları

Altı T'ye Göre	CAB'ye göre
- Telefon (Haberleşmenin sağlanması) - Tedbir (Olay yeri güvenlik önlemlerinin alınması) - Tanı, (Olaya maruz kalanların değerlendirilmesi) - Triyaj, (Hasta/Yaralıların sevkteki önceliğe göre ayrılması) - Tedavi (Gerekli ilk yardımın yapılması) - Taşıma (Hasta/Yaralıların usulüne göre taşınması)	- Circulation: Dolaşımın sağlanması - Airway : Solunum yolunun açılması - Breathing: Solunumun sağlanması

İlk Yardım ve Acil Sağlık Hizmeti Arasındaki Farklar

Farklılıklar	İlk Yardım	Acil Sağlık Hizmeti
Uygulamalar Yönünden	- Mevcut imkânlarla yapılır. - Tıbbi olmayan yöntemlerle yapılır. - Sağlık ekibi gelinceye kadar yapılır.	- Tıbbi araç gereçlerle yapılır. - Tıbbi yöntemlerle yapılır - Sağlık ekibinin gelmesinden hemen sonra
Uygulama Ortamı Yönünden	- Acil tedavi başlayınca sona erer - Olay yerinde, taşıma sırasında yapılır	- İleri tedavi başlayınca sona erer. - Olay yerinde, ambulans, sağlık kurumunda, acil serviste yapılır.
Uygulayıcı Yönünden	İlk Yardım eğitimi almış herkes yapar	Özel eğitim almış sağlık ekibi ve acil sağlık hizmet alanında uzmanlaşmış kişiler yapar.

- Tarihte ilk ambulans benzeri aracı, (1487) Malaga kuşatmasında İspanyol ordusu kullanmıştır
- Acil tıp anabilim dalı ilk kez 1970 yılında ABD'de Cincinnati Üniversitesi'nde açılmıştır

Acil bir durumda telefonla yardım istediğinizde ülkeye göre farklı numaralar bulunur bunlar:

Amerika Kanada	911	İngiltere	999	Japonya	119	İsrail	101	Almanya	112 (İtfaiye, Ambulans) 110 (Polis)
-------------------	-----	-----------	-----	---------	-----	--------	-----	---------	--

- Avrupa Birliği'nin üye ve üyelik başvurusunda bulunan ülkelere tüm acil durumlar için tek numara olarak kullanılması tavsiye ettiği numara "112" dir.

- Ülkemizin ilk yardım hizmetlerinin başlangıcı 1911 olarak kabul edilmiştir
- 1994'te 077 Hızır Acil'den "112 Acil Yardım ve Kurtarma"ya geçilmiştir
- 1877'de "Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti" adını almıştır
- 1935'de cemiyetin adı "Türkiye Kızılay Cemiyeti" olarak değiştirilmiştir
- Türkiye'de her yıl 13 Ekim günü "Dünya Afet Risklerinin Azaltılması Günü" olarak kutlanmaktadır

Bilinç Düzeyleri:

Bilinçli	tüm uyarılara cevap verir.
Birinci derece bilinç kaybı	sözlü ve gürültülü uyaranlara cevap verir.
İkinci derece bilinç kaybı	ağrılı uyaranlara cevap verir.
Üçüncü derece bilinç kaybı	tüm uyaranlara karşı tepkisizdir, cevap vermez

- Vücut Yapısının Hiyerarşisi** Hücreler → Dokular → Organlar → Sistemler → Organizma

Afet Yönetimi Evreleri:

Risk Yönetimi Faaliyetleri (Afet olmadan önce):	Risk azaltma evresi, Hazırlık evresi,
Kriz Yönetimi Faaliyetleri (Afet olduktan sonra):	Müdahale evresi, İyileştirme evresi, Yeniden inşa evresi

Acil Servislerde İletişim Problemine Neden Olan Etkenler

Çevresel etkenler	Acil olayın geliştiği ortam Acil birimin görünümü Acil birimdeki araç-gereç Durumu ağır olan diğer hasta Ses, gürültü, trafik Sağlıkçıların yaptığı işler	Psikolojik etkenler	Kontrol ve gizlilik kaybı, Ebeveyn davranışı, İletişim eksikliği, Bilgi eksikliği, Anlama/algılama eksikliği Anlama/algılama şiddeti
Fiziksel etkenler	Girişimsel uygulama Acı, ağrı ve sıkıntı çekme, Yeme içmede yetersizlik, Fiziksel hareket kısıtlılığı Hastalık kaynaklı fiziksel sıkıntı	Sosyal etkenler	Çocuklar için aileden ayrılma yabancı bir ortama girme, Ailenin sağlık güvencelerinin olmaması, Ailenin ekonomik güçlük yaşaması, Sağlık ekibinin hastanın beklentilerini karşılayamaması Acil birimin çocuk ve ailenin ihtiyaçlarını karşılayacak koşullarda olmaması,

- Triyaj Çeşitleri:** Başvuru Triyajı, Vaka Triyajı, Olay yeri triyajı, Müdahale Triyajı, Nakil Triyajı

- İleri Yaşam Desteği:** İlaç ve tıbbi malzeme kullanarak hatta gerekli olduğu durumlarda cerrahi müdahaleleri de kapsayan solunum ve dolaşımın sağlanmasına yönelik uygulamalar.

Yetişkinlerde sağ kalım zinciri halkaları:

- 1.Halka,** Kardiyak arrestin erken tanınması ve acil sağlık hizmetlerinin erken aktivasyonu,
- 2.Halka,** Olay yerindeki ilk yardımcının yaptığı TYD
- 3.Halka,** Erken defibrilasyonu,
- 4.Halka,** Etkili yetişkin ileri yaşam desteği uygulamalarını,
- 5.Halka,** Kardiyak arrest sonrası bakımı ifade etmektedir

- Temel yaşam desteği uygulanan kişiye nabız ve ritm kontrolü en erken **2 dakikada** yapılmalıdır
- Kalp Masajında ilk önce Göğüs kemiğinin alt ve üst ucu tespit edilerek alt yarısına bir elin topuğu yerleştirilir
- Bebeklerde Dış kalp masajında **sternumu 4cm çöktürecek kadar** basınç uygulanmalıdır

- Kopma yaraları:** Derinin bir parçası tamamen kopmuş ya da küçük bir yerinden bağlı kalmış olan yaralar
- Delinme Yaraları:** Derin dokularda keskin/sivri bir obje ile oluşturulan yaralar
- Kontüzyon:** Künt bir travma sonucu görülen yaralanma şekli
- Bül:** İnterstisyel aralıkta sıvı birikmesidir. Yanıklar, donmalar vb. durumlarda oluşabilir